

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1

בפני כב' השופט ארז שני

תובע

י. ח.
ע"י ב"כ – עו"ד יוסי הרשקוביץ ועו"ד סימה דור

נגד

נתבעת

א. ח.
ע"י ב"כ - עו"ד נורית מנחם

2

3

פסק דין

4

5

6

עניינו של פסק הדין שלפני, משמורתו של קטין, בנם של הצדדים, כיום כבן מעט פחות מגיל שנתיים.

7

8

תובענות הדדיות בעניין משמורתו של קטין, הוגשו על ידי הצדדים שניהם.

9

תלה"מ 19-04-29666 – תביעת האב למשמורת משותפת על הקטין, אשר הוגשה ביום 14/4/2019.

10

תלה"מ 19-05-17284 – תביעת האם למשמורתה הבלעדית על הקטין, אשר הוגשה ביום 8/5/2019.

11

תובענות אלו אוחדו.

12

13

העובדות וההליכים

14

הצדדים (להלן: "האב", "האם"), נישאו זל"ז ביום 9/8/2017, מנישואים אלו נולד בנם ביום

15

(להלן: "הקטין").

16

17

חיי הנישואין של הצדדים עלו על שרטון וביום 24/2/2019, עזבה האם את דירת מגוריהם המשותפת

18

של הצדדים בעיר (בה התגוררו בשכירות בטרם פרוץ הסכסוך), ביחד עם הקטין ועברה להתגורר

19

בבית הוריה ביישוב, המצוי מעבר לקו הירוק.

20

21

תחילת ההליכים, בהליך יישוב סכסוך (י"ס 19-02-63481), אותו הגיש האב ביום 26/2/2019,

22

במסגרתו עתר הוא לסעד דחוף להחזרת הקטין לבית הצדדים ולהבטחת קשר בינו לבין הקטין.

23

24

בהמשך הוגשו תובענות נוספות בעניין מזונות הקטין וכן תביעה להשבת כספים מהאחד לרעהו.

25

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 ביום 6/3/2019 הורתי לאם, שעה שפעלה בעשיית דין עצמית, להשיב את הקטין להתגורר באיזור גוש
2 דן, בכל מקום בו תבחר להתגורר.

3 בנוסף ניתנו סמכויות לפקידת הסעד בעיר בעניין זמני השהות של כל אחד מן ההורים עם הקטין.
4

5 ביום 26/3/2019, הודיעה האם כי שבה להתגורר בגוש דן, אצל סבתה, אך בפועל, לא עשתה כן ולא
6 צייתה להחלטתי.

7
8 תסקיר ראשון בעניין הצדדים הוגש ביום 17/4/2019, בו נאמר, בין היתר, כי עד לקיום פגישה משותפת
9 בין הצדדים, יתקיימו לפחות שני מפגשים בשבוע בין האב לקטין.

10
11 ניסיונות הצדדים להגיע להסכמות לא צלחו ומכאן התובענות שלפני.

12
13 כאמור הגיש האב תובענה למשמורת משותפת על הקטין, במסגרתה עתר בבקשה דחופה לקביעת זמני
14 שהות זמניים.

15
16 ביום 8/5/2019 הגישה האם תובענה להענקת מקום מגורים לבית הוריה או למקום מגורים בקרבתם
17 (תלה"מ 19-05-17292).

18
19 ביום 19/5/2019 הוגש תסקיר נוסף בעניינם של הצדדים, בו הומלצו זמני שהות בין האב לקטין
20 לפעמיים בשבוע בין השעות 16:00 – 19:00, מפגשים אשר יתקיימו ללא נוכחות האם ובנוכחות אמו
21 של האב /או סבתו.

22
23 ביום 20/5/2019, במסגרת דיון אותו קיימתי בעניינם של הצדדים, דחיתי את תביעת האם להעברת
24 מקום המגורים, הן בנסיבות של עשיית דין עצמי והן מטעמים אותם פירטתי, בדבר היעדר קשר יציב
25 בין האב לקטין.

26
27 הורתי לשירותי הרווחה להגיש תסקיר בתוך 60 ימים, אשר יתייחס גם לנושא המשמורת, כמו גם
28 האם ראוייה האם להיות משמורנית לאור התנהלותה ולאור גילו הרך של הקטין. בנוסף, קבעתי
29 שיעורם של דמי מזונות והוראות בדבר תשלומם, זמני שהות בין האב לקטין וקבעתי כי משמורתו של
30 הקטין, לעת עתה, תהא משמורת משותפת לשני הצדדים.

31
32 ביום 3/6/2019 הגישה האם בקשת רשות ערעור על החלטתי זו, כמו גם בקשה לעיכוב ביצועה (בר"ע
33 19-06-6036), בד בבד להגשת ערעור לפסק הדין הדוחה תביעתה להעברת מקום המגורים (עמ"ש
34 19-06-6124).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 במסגרת החלטת בית המשפט המחוזי מיום 19/7/2019, בוטלה החלטתי בעניין משמורתו הזמנית של
2 הקטין בידי הוריו, הוסכם כי הצדדים יפעלו בהתאם להמלצות תסקיר שירותי הרווחה, גם בעניין
3 זמני השהות, ונקבע כי שאלת משמורתו של הקטין תידון בהמשך במסגרת ההליך העיקרי.

4
5 בפסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 6/2/2020, נקבע כי סוגיית העברת מקום מגוריה של האם
6 תידון במסגרת הדיון הקבוע בשאלת משמורתו של הקטין ומתוך בחינת טובתו של הקטין.

7
8 דיון הוכחות התקיים ביום 9/2/2020.

טענות האב

9
10 האם אינה מכירה בחשיבות הקשר בין האב לקטין וכופרת בהורותו של האב, לעומת האב אשר מכיר
11 בהורותה של האם ובחשיבות הקשר בין הקטין לאימו. האם אינה מבינה את ההשלכות של מעשיה
12 על הקטין ומעשיה אלו מעידים (כך עולה מכלל התסקירים שהוגשו) על ניכור הורי שיש להביא
13 לגדיעתו.

14
15 לאב עומדות מלוא הזכויות לפי חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות כלפי הקטין, כמו גם הזכות
16 ליהנות מזכויות שוות וקבועות, וזכותו החוקית והטבעית המלאה של הקטין להיות בקשר מיטבי עם
17 שני הוריו, לגדול בצידה של דמות אב כחלק משמעותי מחייו בדיוק כפי שהיה טרם עשתה האם דין
18 עצמי ועזבה עם הקטין.

19
20 האם אינה מבינה כי טובת הקטין מחייבת קשר קבוע ויציב עם האב ומנסה למזער המפגשים ביניהם,
21 כמו גם מסרבת לאפשר מפגש של הקטין עם האב לבדם.

22
23 התנהלותה זו של האם מקשה על האב את קיומם הסדור של המפגשים, מונעת ממנו קשר תקין,
24 מעידה על ניסיון לניכור הורי כבר מגיל צעיר של הקטין, כך גם עולה מדפוסית התנהגותה עם הקטין
25 בעת המפגשים בין האב לקטין, אליהם צמודה האם.

26
27 האב טען כי מעת לידת הקטין, היה חלק בלתי נפרד ממנו ומחייו וטיפל בו יחד עם האם באהבה גדולה
28 ובצורה ראויה וטובה. בעבר האב אף שהה עם הקטין לבדו פעמים רבות עת האם יצאה ללימודיה.

29
30 שעות עבודתו של האב מותאמות לגידול הקטין, עבודתו אינה מצריכה נסיעות לחו"ל, ונסיעות
31 האחרונה היתה חד פעמית לצורך הכשרה.

32
33 האב הוא דמות הורית תומכת, מעורבת אשר רואה חשיבות רבה בגידול ילדו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 האב והקטין קשורים זה לזה והאב רוצה ומסוגל להיות הורה במשמורת משותפת, וסבור כי זהו
2 המקרה הנכון לקביעת משמורת משותפת, כך גם בהתאם לפרמטרים כפי שנקבעו בפסיקה.
3 עיקרון טובתו של הקטין הוא שיקול מכריע ומחייב קביעת משמורת משותפת אשר תטיב עם הקטין.

4
5 באשר לחזקת הגיל הרך, היא חזקה הניתנת לסתירה, כאשר אם מתנהגת כהורה מנכר, לאמור סרבנות
6 לאפשר קשר שאינו בפיקוחה ועוד, נפסקת העדיפות של חזקת הגיל הרך, ובמקרה זה טובתו של הקטין
7 כי תהא משמורת משותפת.

8
9 האב הורה ראוי, האם אם מנכרת אשר תעשה כל שניתן לצמצם הקשר בין האב לקטין, ומתן משמורת
10 בלעדית לידי האם תהווה פתח להמשך ניסיונות ניכור הורי מצד האם, ולפיכך רק במתן משמורת
11 משותפת, יובטח קשר קבוע ויציב בין האב לקטין.

12
13 יש לקבוע, בנוסף, הסדרי שהות שווים ושוויוניים שרק הם יצליחו לגרום לשיוויון בין ההורים ויבהירו
14 לאם כי אינה ההורה היחיד של הקטין.

15
16 מזה למעלה מחצי שנה יש לאב הסדרי שהות הכוללים לינה, גם באמצע השבוע, גם בסופי שבוע גם
17 בחגים, ואם היה סיכון כלשהו, הרי שהאם היתה מערערת על המלצות התסקיר. ואם אכן סבורה
18 האם כי האב מסוכן (טענת האם לאלמות מצידו לא הוכחה), מדוע לא הגישה עד היום בקשה למינוי
19 מומחה לבחינת מסוכנות/מסוגלות הורית.

20
21 האם, ברצונה להתגורר ב....., רואה רק את טובתה שלה, אינה מבינה את ההשלכות שתהיינה על
22 הקשר בין האב לקטין עם מעבר זה ואף מנסה לערער את יכולתיו ההוריות של האב.

23
24 בסיכומי התשובה הוסיף האב כי קיים שיוויון בין שני ההורים בכל הפרמטרים של הורות, כך גם עולה
25 מן התסקיר, והורותה של האם אינה עדיפה על זו של האב.

26
27 אם האם תקבל את המשמורת הבלעדית על הקטין, היא תמשיך לראות עצמה כהורה העיקרי ואת
28 האב כשולי, כך שגם מן הטעם הזה יש לקבוע משמורת משותפת, רק אז תבין האם כי ההורים שווים
29 בהורותם.

30
31 הקטין והאב הם בני אותו מין וכפי שצויין בפסיקה, יש לכך משקל רב כדי שהקטין יגדל עם אביו,
32 יחקה אותו, ילמד התנהגות גברית ולא רק יראה אם מגוננת מידי.

33
34 טענת האם כי טיפחה קשר בין הקטין לאב הינה טענה מביכה שטוב היה לו לא היתה נטענת.
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 בפועל, ובניגוד לטענת האם, הצדדים מנהלים תקשורת טובה בכל הנוגע לקטין, שיחות וידאו, עדכונים
2 שוטפים ועוד.

טענות האם

3
4 האם מתנגדת למשמורת משותפת שאינה לטובתו ולרווחתו של הקטין עקב גילו הרך, מערכת היחסים
5 העכורה בין הצדדים, שימוש האב בסמים, התפרצויות אלימות קשות מצד האב כלפי האם בנוכחות
6 הקטין, וכן משום שהאב אינו יודע דבר על צורכי הקטין.
7

8
9 האב לא טיפל בקטין ולא דאג לצרכיו ורווחתו והאם היא שמשקיעה את כל עיתותיה וכוחה בגידולו
10 של הקטין.

11
12 הקטין הוא מקטני קטינים וחלה חזקת הגיל הרך.

13
14 יש לקבוע כי האם היא ההורה המשמורן הראוי לטובתו ולרווחתו של הקטין.

15
16 לאב אין באמת יכולת לעמוד בתנאי משמורת משותפת, שכן חלק מעבודתו היא נסיעות תכופות לחו"ל
17 ולפרקי זמן ממושכים, למרות טענתו כי מדובר בנסיעה חד פעמית.

18
19 האם רואה עצמה כהורה מטפל עיקרי כי זו האמת. הקטין קשור לאימו בחבלים שונים מהקשר שלו
20 עם אביו.

21
22 האם מתגוררת בבית סביה ומקיימת את החלטת בית המשפט באופן דווקני וכל ניסיון לטעון אחרת
23 הוא שקר.

24
25 האב המרוכז כל כולו בעצמו, דרכיו הן דרכי רמייה, שטנה ונקם, ממשיך להתעמר באם, לא מצליח
26 ליצור ערוץ תקשורת בסיסי בינו לבין האם ואינו מסוגל לראות את טובתו של הקטין.

27
28 האם דואגת ומטפחת הקשר בין האב לקטין, בניגוד לאב, למרות טענותיו לטעון אחרת, היא לעולם
29 לא תנתק את הקשר בין האב לקטין, והצהרותיה אלו רואות אור במעשה. האם מבינה את חשיבות
30 האב בחיי הקטין, והדבר אינו סותר את חששותיה, חששות לגיטימיים כלפי האב שמקורם ביחסים
31 האלימים שהיו בין הצדדים.
32

33 טענת ניכור ההורי של האב התפתחה לאב תוך כדי ניהול ההליכים, והחלה עת הקטין היה בן 9
34 חודשים. איזה ניכור יכול היה להיות בגיל זה? האם אינה מנכרת ואינה מבקשת לנתק את האב מבנו,
35 היא שיתפה ומשתפת את האב בכל הקשור לקטין, בניגוד לאב שלא טורח לעשות כך. האם לא חטפה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 את הקטין, הקטין לא קיבל חיסונים ללא ידיעת האב, האם נותנת לקטין טיפול רפואי והאב מעודכן
2 ברגעי האמת. האב מנצל לרעה את המושג "ניכור הורי" ללא בירור עובדתי, מבלי שהוא מבין כלל מה
3 משמעותו וטוען זאת מבלי שהציג ראיות כבדות משקל.

4
5 מתסקיר הסעד בעניינו של הקטין עולה כי אין להורות על הרחבת הסדרי ראייה בשלב זה.

6
7 לאב אין פניות ממשית למשמורת משותפת והלכה למעשה אינו מסוגל לקיימה גם בשל עבודתו וגם
8 אם מדובר בנסיעה לחו"ל אחת למספר חודשים, עדין המשמעות בפועל כי האב לא מקיים את הסדרי
9 הראיה כפי שנקבעו, על אחת כמה וכמה במשמורת משותפת.

10
11 האב מתקשה להבחין בין רצונו הוא והאינטרסים שלו לבין טובת הילד, בין צרכיו וקשייו האישיים
12 לבין הצורך במציאת פתרון מיטבי לקטין.

13
14 ייצוב ושיפור מצבה של האם בטווח הרחוק יביא גם לשיפור וייצוב מצבו של הקטין ובמצב כזה אף
15 לתועלת האב וחבל כי האב אינו רואה זאת.

16
17 זהו אינו המקרה בו מתקיימים כלל הפרמטרים הקבועים בפסיקה לעניין משמורת משותפת. בין
18 הצדדים אין תקשורת בסיסית ובוודאי לא שיתוף פעולה, האב אינו טורח לעדכן את האם באשר
19 למתרחש לקטין עת שוהה הקטין אצלו, רק ערנות האם מונעת התדרדרות מצבו של הקטין, האב
20 מזמין משטרה לאם כשהקטין חולה, האב אינו מסוגל לנהל שיחה עם האם ורק צורח עליה.

21
22 מדובר בקטין בן שנה ושמונה חודשים, חזקת הגיל הרך לא נסתרה ואין סיבה מיוחדת לסטות
23 מהוראות סעיף 25 לחוק הכשרות המשפטית, לפיה בהעדר הסכמה, הרי שבית המשפט הוא שיקבע
24 את ענייני המשמורת והמגורים לקטין כפי טובתו, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין
25 סיבה מיוחדת להורות אחרת. (מפנה לבע"מ 1858/14). על פי סעיף 25 יש צורך בראיות כבדות משקל
26 וכאן לא הוצג כי אין כאלו.

27
28 כנקבע, אין בהענקת מקום מגורים כשלעצמה כדי להטות את כפות המאזנים לטובת האב ואין
29 מתחייבת ממנה הקביעה כי בכל מקרה יש להורות על השבת הקטין וליתן המשמורת בידי האב בשל
30 העובדה כי האם פעלה באופן חד צדדי. צריך לשאול רק מהי טובתו של הקטין במצב שנוצר בו האם
31 מבקשת לעבור ואין לבדוק אם יש צידוק למעבר והאם התנהגות האם נאותה.

32
33 האם היא זו שרואה את טובת הקטין לנגד עיניה ומבקשת לא לנהל המאבק על גבו של הקטין או לנגד
34 עיניו בניגוד לאב, אשר נוהג באלימות מילולית בנוכחות הקטין, דבר המלמד על היעדר התאמה
35 בנסיבות אלו לאפשר משמורת משותפת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1
2 זהו אינו המקרה בו צריך לסטות מחוות דעת המומחים, קרי תסקיר הסעד, שכן פקידת הסעד היא
3 ידו הארוכה של בית המשפט והתסקיר דומה לחוות דעת מומחה, יש צורך להראות נימוקים כבדי
4 משקל כדי לא לקבל את חוות הדעת. במקרה זה לא הוצגו טעמים כבדי משקל או כל נימוק לסטייה
5 מהמלצות התסקיר כי אלו אינם קיימים.

6
7 אין כל הצדקה למתן משמורת משותפת בוודאי לא בגיל שנה ושמונה חודשים. האב אינו כופר
8 במסוגלותה ההורית של האם, אין כל נימוקים כבדי משקל כי האם אינה כשירה ו/או מנכרת. מדובר
9 באם הראוייה להיות משמורנית על הקטין, אם המטיבה עימו ושמסוגלותה אינה מוטלת בספק, אם
10 שדאגה לקשר בין הקטין לאביו ואינה מסוגלת ו/או רוצה לבצע כל פעולת ניכור כנגד האב.

11
12 לאור כל האמור, יש להורות על משמורתה של האם בקטין, בהסדרי הראייה הקיימים כיום, עם
13 אחריות הורית משותפת.

דיון והכרעה

14
15 תובענות הצדדים למשמורת הקטין, תובענות הדידות הן, מעוררות פעם נוספת את שאלת קביעתה
16 של משמורת משותפת לרבות השפעת חזקת הגיל הרך, שעודנה חלק מן הדין הישראלי, על קביעתה,
17 ככל שימצא כי יש אכן לקבוע משמורת משותפת.

18
19 חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962 (להלן: "חוק הכשרות המשפטית"), קובע
20 כי שני ההורים הינם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים, וכאשר אין ביניהם הסכמה מי
21 מהם יחזיק בקטין, יכריע בכך בית המשפט.

22
23 וכך לשונו של סעיף 15 לחוק הכשרות המשפטית:

24
25 "15. אפוטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו,
26 לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן שמירת נכסיו, ניהולם
27 ופיתוחם; וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו, והסמכות
28 לייצגו".

29
30 המשמורת בקטין, כמו גם קטין המוגדר כקטין בחזקת הגיל הרך, קבועה בסיפיים 24 – 25 לחוק
31 הכשרות המשפטית, וכך:

32
33 "24. היו הורי הקטין חיים בנפרד – בין שנישואיהם איננו, הותרו או הופקעו בין שעדיין
34 קיימים ובין שלא נישאו – רשאים הם להסכים ביניהם על מי מהם תהיה
35 האפוטרופסות לקטין, כולה או מקצתה, מי מהם יחזיק בקטין, ומה יהיו זכויות

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666-04 ח. נ' ח.

1 ההורה שלא יחזיק בקטין לבוא עמו במגע; הסכם כזה טעון אישור בית המשפט
2 והוא יאשרו לאחר שנוכח כי ההסכם הוא לטובת הקטין, ומשאושר, דינו – לכל ענין
3 זולת ערעור – כדין החלטת בית המשפט.
4

5 25. לא באו ההורים לידי הסכם כאמור בסעיף 24, או שבאו לידי הסכם אך ההסכם לא
6 בוצע, רשאי בית המשפט לקבוע את העניינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו
7 לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות
8 להורות אחרת".
9

10 מכאן כי, בהיעדר הסכמה בין ההורים בענייני משמורת ומגורים, הרי שבית המשפט הוא זה שאמור
11 (למעשה חייב) לקבוע את העניינים האמורים בסעיף 24 לחוק הכשרות המשפטית כפי שייראה לו
12 לטובת הקטין.
13

14 בבואו של בית המשפט להידרש לסוגיית משמורתו של קטין, כמו בכל סוגיה אחרת בה מעורב עניינו
15 של קטין, עליו לשקול, בין היתר את טובתו הקונקרטי של הקטין שעניינו מובא בפניו.
16

17 "בסכסוך הנסב על מעמדו של קטין, טובתו של הקטין היא עמוד האש היא עמוד הענן
18 שיוליכנו הדרך. טובתו של הקטין היא שיקול-העל, והיא שתכריע. התעלמות מטובתו של
19 הקטין; החלטה בניגוד לטובתו או שלא בטובתו של קטין; הכרעה בעניינו של קטין תוך
20 עירובו של שיקול זר; אי-מתן משקל ראוי לשיקול טובתו של הקטין – כל אלה יעירו ויעוררו
21 את סמכותנו להתערבות בהכרעות-דין הבאות לפנינו, בין שהכרעות של בית-משפט הן בין
22 שהכרעות של בית-דין דתי. וכפי שנאמר בדנ"א 7015/94 היועץ המשפטי לממשלה נ'
23 פלונית (פרשת פלונית [7]), בעמ' 119:

24 ...שיקול טובתו של הילד הוא שיקול העל, השיקול המכריע. אכן, בצדו של שיקול זה יעמדו
25 שיקולים נוספים... אך כל שיקולים אלה שיקולים משניים יהיו, וכולם ישתחו לשיקול
26 טובת הילד.
27

28 המושג טובת הילד – או אינטרס הילד – הינו מושג כללי, ושומה עליו על בית-המשפט
29 לשקלו לגופו בכל עניין ועניין הבא לפניו ואשר כרוך בו עניינו של קטין. השיקול של טובת
30 הילד אינו שיקול תאורטי, שיקול כללי תלוש-מן-המציאות, ולעולם יעמיד שופט נגד ענינו
31 את טובתו של הילד שעליו נסב הדיון.

32 (ראה: בג"צ 5227/97 דויד נ' בית-הדין הרבני הגדול בירושלים, נה(1) 453 {פמ"מ - 11/11/1998}).
33
34
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

ועוד:

1
2 ".....המונח טובת הילד הינו מושג רחב ועמום, אשר עשוי לקבל משמעויות ופירושים
3 שונים בהקשרים שונים, בהתאם למצב העובדתי בכל מקרה ומקרה ובתי המשפט נדרשים
4 לצקת לתוכו תוכן בהתאם למקרה הפרטני העומד להכרעתם [ראו: בע"מ 9358/04 הנ"ל,
5 פסקה 10 והאסמכתאות הכלולות בה לעניין זה, בע"מ 27/06 הנ"ל, פסקה 11]:

6
7 "לאמיתו של דבר, מושג "טובת הילד" הוא מושג רחב, מושג-מסגרת, הסובל תכנים שונים.
8 תכנו הנורמטיבי משתנה בהתאם להקשר המיוחד שבו השאלה מתעוררת, ואף היחס בינו
9 לבין שיקולים אחרים, כגון זכויות ההורים, משתנה בהתאם לכך. לא הרי שאלת טובתו של
10 הילד במשפחה "נורמלית" המתפקדת כהלכה פחות או יותר, כהרי שאלת טובת הילד
11 כשהמשפחה מתפרקת מחמת סכסוך בין ההורים. ולא הרי שתי סיטואציות אלו כהרי
12 משפחה במצוקה שכתוצאה ממנה שלומו של הילד עשוי להיפגע".
13 [פנחס שיפמן דיני המשפחה בישראל (כרך ב, התשמ"ט), 221-220 (להלן – שיפמן)].

14
15 בבוא בית המשפט להכריע בשאלה מהי טובתו של קטין שהוריו נפרדו זה מכבר, הרי
16 שלמעשה הוא מחליט מהו "הרע במיעוטו" עבור אותו הקטין. טובת הילד במובנה
17 האידיאלי מחייבת כי הילד יגדל במחיצת שני הוריו במסגרת תא משפחתי יציב ואוהב,
18 כאשר בעת פרידתם של ההורים, מחויב בית המשפט לקבוע הסדר משמורת אשר יבטיח
19 עד כמה שהדבר אפשרי שהילד יגדל במסגרת יציבה, במשמורתו של ההורה שנמצא מתאים
20 יותר לשם כך, תוך שמירה, ככל שהדבר אפשרי, על קשר בין הילד לבין ההורה שאינו
21 משמורן...."

22 (ראה: בע"מ 10060/07 פלונית נ' פלוני {פמ"מ – 2/10/2008}).

23
24 ההכרעה בדבר טובתו של הקטין מבוססת, מטבע הדברים, על מכלול הראיות המונחות לפתחו של
25 בית המשפט, בהן עדויות הצדדים והתרשמות בית המשפט מהם, ובכלל זה תסקירים וחוות דעת של
26 מומחים מקצועיים, להם יש את הכלים המתאימים, המומחיות המקצועית והניסיון הדרוש. חוות
27 דעת של גורמים מקצועיים הינה כלי עזר בעל משקל משמעותי והכרחי בהחלטה בשאלות משמורת
28 והסדרי ראייה. חוות הדעת ובכלל זה תסקיר פקיד סעד מספקים התרשמות אובייקטיבית מקצועית,
29 המסייעת לבית המשפט להכריע בסוגיה בעלת רגישות וחשיבות עליונה.

30
31 ".....חוות הדעת מהוות חלק חשוב ומשמעותי של מסכת הראיות שבפני בית המשפט, על
32 בסיסה יגבש את תמונת המצב העובדתית בה הוא מכריע. חוות הדעת הן ההופכות את
33 "טובת הילד" ממושג ערטילאי ואמורפי, לבעל ממשות ותוכן קונקרטי".

34 (ראה: בע"מ 27/06 פלוני נ' פלוני {פמ"מ – 1/5/2006}).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 יחד עם זאת, בסופו של יום לבית המשפט שיקול הדעת הסופי והמכריע האם לאמץ את המלצות
2 הגורמים המקצועיים/המומחים אם לאו. בית המשפט אינו משמש כ"חותמת גומי" להמלצות
3 הגורמים המקצועיים אלא עליו להפעיל את שיקול דעתו באופן עצמאי.
4 (ראה: בע"מ 4259/06 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה {פמ"מ – 13/7/2006}).

5
6 ככלל, יאמץ בית המשפט את המלצת המומחה (ופקידת הסעד בכלל זאת) שאותו מינה, אלא אם כן
7 קיימים טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי, המצדיקים סטייה מאותה המלצה.
8 (ראה: בע"מ 9358/04 פלונית נ' פלוני {פמ"מ – 2/5/2005}).

9
10 במקרה זה אשר לפני, לא מונה מומחה נוסף, אך רשויות הרווחה בעיריית היו (עודן) מעורבות עד
11 מאוד ונרתמו לטיפול בעניין הצדדים בצורה מהירה ומעמיקה, כבר מראשיתו של הסכסוך.
12 ושוב, בהקשר זה, רשויות הרווחה משמשות כמעין מומחה מטעמו של בית המשפט.

13
14 תסקיר ראשוני הוגש ביום 19/5/2019 על ידי העו"ס לסדרי דין, הגברת (להלן: "העו"ס"), בו
15 נכתב, בין היתר, כי העו"ס לא התרשמה ממסוכנות האב כלפי הקטין, אשר התנהל עם בנו באופן חם,
16 אוהב ואחראי.

17 עוד נכתב כי האם חרדה לקטין ואינה מבינה את חשיבות האב בחייו ואת הנזקים הרגשיים שעלולים
18 להיגרם לו, באם הקשר עם אביו ימשיך להיות כה מועט.

19 האם מסרבת בכל תוקף לאפשר לאב לשהות עם הקטין ללא נוכחותה, מציבה תנאים להרחבת זמני
20 השהות, והאב אינו מוכן לקבל תנאים אלו.

21 בתנאים הנוכחיים, לא מתאפשר לקטין לבנות קשר בריא, משמעותי ותקין עם אביו.
22 המלצת העו"ס (לעת ההיא) היתה הרחבת זמני השהות לפעמיים בשבוע למשך 3 שעות, ללא נוכחות
23 האם.

24
25 ביום 14/7/2019, הוגש תסקיר נוסף בעניינם של הצדדים.

26
27 תסקיר זה התבסס על החלטתי מיום 20/5/2019, בה קבעתי כי המשמורת בקטין תהא משותפת
28 להורים שניהם וכי האב ישהה עם בנו פעמיים בשבוע כולל לינה וכן כל סוף שבוע שני.

29
30 מן התסקיר עלה כי האם סבורה כי יש צורך בביצוע בדיקת מסוגלות הורית לאב. "אין לה רצון
31 להרחיק את האב מבנו", יחד עם זאת סבורה כי זמני השהות צריכים להיוותר על כנם עד הגיע הקטין
32 לגיל 4 – 5 שנים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 עוד נכתב כי האם רוצה את החזרת המשמורת על הקטין לידיה וכי מבקשת לחזור ולהתגורר רחוק,
2 בבית הוריה, שם מקומה הטבעי ובו תרגיש ביטחון ותמיכה. אין בכוונתה לוותר על מעברה זה עד כדי
3 שתגיע לערכאה המשפטית הגבוהה ביותר.

4
5 כאמור ולאחר שהאם ערערה על החלטה זו, נקבע כי זמני השהות יתקיימו כפי המלצת התסקיר מיום
6 19/5/2019.

7
8 האב טען כי זמני השהות הקבועים כיום אינם מאפשרים לו להיות מעורב ושותף בטיפול בקטין, שכן
9 חלק ניכר מהם הוא בדרכים והקטין לעיתים עייף ונרדם ולכן מבקש להרחיב את זמני השהות עם
10 הקטין.

11
12 האב סבור כי משמורת משותפת על הקטין תאפשר לו להיות מעורב ושותף בכל הנוגע לחינוך ולטיפול
13 בקטין, וחש כי האם "עושה לו טובה" שנותנת לו לראות את הקטין.

14
15 לאחר שהעו"ס ביקרה בבית ההורים, התרשמה כי בבית האב (המתגורר בבית הוריו) הקטין היה במצב
16 רוח טוב, הרגיש נינוח ובטוח, האב משגיח על הקטין, מחובר לצרכי הקטין והקטין מחובר לאביו. גם
17 בבית האם (המתגוררת עם סבה וסבתה), הקטין היה במצב רוח עליו וחש בטוח ושלוו.
18 שני הבתים מותאמים לגידולו של הקטין.

19
20 התרשמות העו"ס כי האם חמה ומסורה, דואגת לקטין, מטפלת בו היטב, חרדה לקטין, אינה מסוגלת
21 לראות את האב כהורה, בעיקר עסוקה במעברה ל....., שם גרים הוריה, ואינה מסוגלת לראות את
22 השפעת מהלך זה על הקשר של הקטין עם אביו. לאב חשוב להיות מעורב ושותף בגידולו וחינוכו,
23 מתנהל באופן אחראי כלפי הקטין, לא נשקפת כל סכנה לקטין.

24
25 ניתנה המלצה כי יש להרחיב את זמני השהות המצומצמים הקיימים בין האב לקטין, הכוללים לינה
26 אחת בשבוע (בנוסף למפגש השני בשבוע), ובנוסף מפגש ביום שישי לסירוגין משעה 09:00 ועד לשעה
27 15:00, כאשר בחודש ספטמבר 2019, סופי השבוע יהיו לסירוגין החל מיום שישי בשעה 10:00 ועד
28 למוצאי השבת.

29
30 בתסקיר נאמר כי לעניין המשמורת בקטין, יש להתייחס בשלב מאוחר יותר.

31
32 תסקיר נוסף ומשלים הוגש ביום 29/12/2019.

33
34 בתסקיר הובאה עמדת האם כי לאור אירועים הקורים באשר להתנהלות האב עם הקטין, היא סבורה
35 כי יש לצמצם את זמני השהות בין האב לקטין כך שלא יכללו לינות כלל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 האב דחה את טענות האם וציין כי בסך הכל קיימת תקשורת סבירה בינו לבין האם, הוא משתדל
2 לגלות גמישות ומקפיד על העברת אינפורמציה לאם.

3 האב ביקש להרחיב את זמני השהות לפעמיים בשבוע כולל לינות וסופי שבוע, לסירוגין החל מיום
4 שישי ועד ליום ראשון בבוקר.

5
6 העו"ס ציינה כי להתרשמותה, לנוכח מיעוט פניות ההורים אליה, חלה רגיעה במתיחות שאפיינה
7 היחסים בתחילת הסכסוך, אם כי מדובר בתקשורת מעטה ושיתוף פעולה מינימלי. לשני ההורים
8 יכולות הוריות טובות, הקטין זוכה לטיפול מסור וטוב אצל שני הוריו, הסתגל לזמני השהות הקיימים
9 ויש להשאירם לפרק זמן נוסף.

10
11 לבסוף נכתב בתסקיר כי במידה ויקבע כי האם רשאית לעבור ולהתגורר באיזור, יהא צורך
12 בקביעת זמני שהות חדשים אשר יקחו בחשבון את המרחק הגיאוגרפי.

13
14 ביום 18/3/2020 הודיעה העו"ס כי בשל נסיבות משבר הקורונה וההשלכות ממנו, ועדת התסקירים
15 בעניינם של הצדדים נדחתה ולא ניתן לעת עתה לתאם מועד חלופי.

16
17 מכלל התסקירים שהוגשו עולה באופן עקבי, כי טובתו של הקטין, הנהנה מקשר טוב עם שני הוריו,
18 הרואים את טובתו ודואגים לטיפולו, חינוכו ולכל צרכיו, היא שיזכה ויהנה מקשר טוב אצל שני הוריו.

19
20 וכדברי העו"ס:

21 **"הילד מאושר עם שני הוריו....., במצב רוח עליז... מרגיש נינוח...., חש בטוח ושלוו...".**

22
23 בנוסף לתסקירי העו"ס, כפי שמצאתי לפרט את הנכתב בהם, התרשמתי כי ההורים שניהם עושים
24 הכל, כמיטב יכולתם והבנתם למען טובתו של הקטין.

25
26 האב בעצמו סבור כי האם נוהגת כך וראוייה למשמורנית על הקטין.
27 לא כך סוברת האם באשר לאב, אשר לטענתה לאב אין מסוגלות הורית והוא אינו כשיר לטפל בקטין.
28 כשנשאלה, העידה כך לפרוטוקול הדיון מיום 9/2/2020, בעמ' 23:

29
30 **"ש. האם לטענתך, לאב יש מסוגלות או אין מסוגלות הורית?**

31 **ת. מסוגלות הורית אני לא חושבת שיש לו.**

32 **ש. לבית המשפט: לשיטתך הוא לא כשיר להיות הורה?**

33 **ת. עם איך שהוא התנהג כשחיינו ביחד, עם האלימות שלו כלפיי, עברתי התעללות**

34 **איתו.**

35 **ש. לבית המשפט: תשובתך שהוא לא כשיר להיות הורה, נכון?**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

- 1 ת. כן.
- 2 ש. לבית המשפט: זאת אומרת, אם הוא לא מסוגל להיות הורה אז הוא גם מסוכן
- 3 לילד?
- 4 ת. אני לא יודעת, אני חושבת שצריך לבדוק את זה.
- 5 ש. לבית המשפט: עד שנבדוק את זה, הוא נראה לך כמשקף סכנה לילד?
- 6 ת. כן, כי אני לא יודעת מי מטפל בילד כשהוא אצלו.
- 7 ש. לבית המשפט: בהנחה והוא מטפל בילד, את אומרת שהאיש הזה לא מסוגל כלל
- 8 להיות אבא?
- 9 ת. הוא מסוגל להיות אבא, אבל אני חושבת שהאלימות שלו כשחיינו ביחד כלפי,
- 10 כלפי התינוק, יש בי חשש. זה מה שאני חושב.
- 11 ש. לבית המשפט: הוא שאל אותך האם את כופרת ביכולתו להיות הורה, אמרת כן.
- 12 זאת אומרת, הוא לא מסוגל להיות אבא.
- 13 ת. אני לא כופרת ביכולות שלו להיות אבא.
- 14 ש. זאת אומרת, אם אני מפנה אותך לסעיף 114 לתצהירך, את כותבת שם: "אני
- 15 בהחלט כופרת במסוגלותו ההורית של", את חוזרת בך מכך?
- 16 ת. אני אומרת לך כבוד השופט, אני לא יודעת מה הוא מסוגל. הוא לא מסוגל לשלוט
- 17 בעצבים שלו ואני מפחדת על הילד. אני לא יודעת מה היכולות האבהיות שלו.
- 18 ש. לבית המשפט: אם את אומרת שאדם לא שולט בעצבים שלו, מדובר בילד מאוד
- 19 קטן. אז למה לחשוף את הילד אליו?
- 20 ת. (מהנהנת)
- 21 ש. לבית המשפט: את אומרת בשלב הזה, עד שלא נשכנע אותך אז שלא יראה את
- 22 הילד?
- 23 ת. הוא עדיין לא הוכיח לי שהוא יכול להיות אבא ראוי".
- 24
- 25 יחד עם זאת וכהמשך לחקירתה, עלה כי האם התקשתה להוכיח אלימות כלשהי, ולו מינורית שנגקטה
- 26 כלפיה או כלפי הקטין, כל שרוצה הוא צמצום זמני השהות של הקטין עם אביו, כל עוד הוא קטן, וכל
- 27 מבוקשה הוא שתינתן לה האפשרות לעבור ולהתגורר ב....., שאז מבחינתה, הסיכון מצד האב נעלם
- 28 כשלא היה, שכן זמני השהות יכולים להיוותר כפי שהם כיום.
- 29
- 30 אם הייתי מאמין כי האם בעצמה מאמינה כי האב מסוכן לקטין, הרי שהיתה פונה היא בבקשה
- 31 לבדיקה שכזו באמצעות מומחה. משבחרה לא לעשות כן, הסתפקה רק באמירה שלא נתמכה בראיות
- 32 כלשהו, טענה אשר לא הוכחה, הרי שלא נותר לי לסבור כי אין כל ביסוס כך שהאב אינו אב המטיב
- 33 לילדו, ושום סכנה אינה נשקפת מצידו. כך גם כאמור התרשמה העו"ס.
- 34

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 יצויין כי להורים שניהם מסוגלות הורית טובה לטפל בקטין, הן בעצמם והן בסיוע התומך והעוטף של
2 בני משפחתם הקרובה.

3
4 הדברים עולים גם מתסקיר העו"ס כי האם הינה אם חמה ומסורה, אוהבת את הקטין, דואגת לו,
5 מטפחת אותו ומטפלת בו היטב. אם כי נאמר כי חרדה מאוד לקטין ואינה מסוגלת לראות את האב
6 כהורה לקטין.

7 האם משתדלת לייצר עבור הקטין סדר יום ושגרה ומקפידה על אינטראקציה לקטין עם בני גילו.
8

9 גם באשר לאב נאמר כי אוהב את בנו וחשוב לו להיות מעורב ושותף בגידולו ובחינוכו, מתנהל באופן
10 אחראי, מודע לצרכי הקטין בכל הנוגע לטיפול הפיזי וההשגחה הראוייה. האב יוצא עם הקטין
11 לפארקים, בריכה ומשחקיות, ומאוד חשוב לו כי הקטין ייחשף לילדים אחרים.
12

13 להתרשמות העו"ס, הקטין זוכה לטיפול מסור וטוב מצד ההורים שניהם, אהוב על ידי הוריו וזוכה
14 לתשומת לב מסביבתו, לרבות משפחות המוצא של הצדדים.
15

16 שני ההורים חפצים בטובת הקטין, מטיבים לטפל בקטין כל אחד מהם בנפרד, דואגים לו לסביבה
17 תומכת, דואגים להתפתחותו, לשלומו הבריאותי, אך אומר, בזהירות רבה, אם לא ישכילו שניהם
18 למצוא הדרך הטובה והמשותפת להמשך גידולו מתוך מטרה זהה, הרי שבכך ניתן לומר כי ספק אם
19 דואגים הם לשלומו ורווחתו הנפשית.
20

21 לא מצאתי כי למי מההורים יתרון על פני ההורה השני בקביעת משמורת על הקטין בידי, וזאת
22 בנסיבות בחינת טובתו של הקטין ומטעמים של היעדר מסוגלות הורית. כפי שכבר אמרתי, שני
23 ההורים מיטיבים עם הקטין, בעלי מסוגלות הורית טובה, דואגים לקטין ומשקיעים בו כמיטב יכולתם
24 ואף מעבר לכך, בהסתייגות כי ככל שהדבר נוגע באם, אין היא מסוגלת או רוצה לראות בקיום האב
25 עניין המטיב גם הוא עם הקטין.
26

חזקת הגיל הרך

27 גילו של הקטין שלפני הוא מעט פחות משנתיים ימים ולפיכך מוגדר כקטין בחזקת הגיל הרך.
28
29

30 חזקת הגיל הרך מוגדרת בסעיף 25 לחוק הכשרות והאפטרופסות, לפיה ילדים עד גיל 6 יהיו אצל
31 אמם בהיעדרן של סיבות מיוחדות להורות כן.
32

33 חזקת הגיל הרך כשמה כן היא - הוראה שבחוק הקובעת חזקה הניתנת לסתירה, בדבר עדיפות מתן
34 משמורת לקטין שהוא מקטני קטינים בידי האם, אך מדובר, כאמור, בחזקה הניתנת לסתירה.
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 שעה שמדובר בקטין רך בשנים, לכאורה, די היה בכך כדי להיעתר לבקשת האם ולקבוע את משמורת
2 הקטין בידיה, ואף לאפשר לה להתגורר בבית הוריה או בקרבתם.

3
4 אלא שזה לא המצב.

5
6 חזקת הגיל הרך, אינה שיקול יחיד למניעת דיון ענייני, ואינה בבחינת "כלל בל יעבור", אלא היא רק
7 אחד השיקולים החשובים הנשקלים ולא השיקול הבלעדי. (ראה: ע"א 493/85 פדידה נ' פדידה, לט(3)
8 578 {פמ"מ – 2/10/1985}).

9
10 בשנים האחרונות, קולות רבים נשמעו באשר לביטול חזקת הגיל הרך והעדפתה המוחלטת של האם
11 כהורה לקטינים עד גיל 6 שנים, כך גם עולה מהמלצותיה של ועדת שניט (וועדה ציבורית שמונתה
12 בשנת 2005 לצורך בחינת ההיבטים המשפטיים של האחריות ההורית בגירושין, והגישה את
13 המלצותיה הסופיות בשנת 2011.

14
15 "העדפתה של האם כמשמורנית", נתפסת על ידי אלו, כמבוססת על סטריאוטיפים מיושנים שאינם
16 מאוששים מחקרית, בנוגע לקשר שבין מגדר ליכולות הוריות. לגישתם, במצב כיום, לא קיים בהכרח
17 יתרון טבעי לנשים בטיפול בילדים בגילאים אלו, זאת לאור שינויים במציאות החברתית ובתפקידי
18 המגדר בעידן המודרני.

19
20 בחודש מרץ 2018, בעקבות הוראת שר המשפטים, הונחה על שולחן הכנסת הצעה לשינוי חוק הכשרות
21 המשפטית והאפוסטרופוסות, באופן שיבטל את הסעיף בחוק הכשרות המשפטית, הקובע כי אמהות
22 מקבלות "משמורת" על ילדים עד גיל שש, והכרה בחוק כי זכות הילד היא ששני הוריו יהיו אחראים
23 באותה מידה לשלומם ולרווחתו (ראו: הצעת חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופוסות (תיקון מס' 19)
24 (שינוי חזקת הגיל הרך), התשע"ח-2018).
25 לעת עתה, הצעה זו לא התקבלה בחקיקה.

26
27 לסתירת חזקת הגיל הרך מסיבות מיוחדות, על פי סעיף 25 לחוק, יש צורך בראיות כבדות משקל,
28 מטבע הדברים, ומכאן כי מדובר בחזקה אשר כמעט ובלתי ניתנת לערעור.
29 (ראה: בע"מ 1858/14 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 3/4/2014}).

30
31 חברי, כבוד סגן הנשיא א. זגורי, סבור כי אם אכן היה צורך רק ב"סיבות מיוחדות" לסתור את חזקת
32 הגיל הרך וב"ראיות כבדות משקל", הרי שב-99% מסכסוכי המשמורת, חזקת הגיל הרך לא תהא ברת
33 סתירה או ערעור, אלא אם כן ימצא כי מדובר באם אשר אינה כשירה להחזיק ולטפל בילדיה.
34 (ראה: תמ"ש (נצ') 19190-07-14 מ. ו. ב. נ' מ. ו. {פמ"מ – 19/10/2014}).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 דעתי היא כדעתו ואף אוסיף כי בהינתן דברים אלו, הרי שמלאכתם של בתי המשפט לענייני משפחה
2 בסכסוכי משמורתם של קטינים עד גיל 6 שנים, תהא קלה שכן דיון ענייני הדן בשיקולים נוספים,
3 בהם טובת הקטין, לא יתקיים וההכרעה תהיה כמעט זהה ברוב רובם של המקרים.

4
5 אכן במקרה זה שלפני לא נטען כי האם נעדרת מסוגלות הורית לטפל בקטין, שירותי הרווחה סבורים
6 כי האם מטפלת בקטין היטב ודואגת לכל צרכיו.

7
8 יחד עם זאת וכאמור, האם אינה מסוגלת לראות את טובת הקטין בצורך ובהכרח לקשר מעמיק עם
9 אביו, קשר תומך, קשר לו זקוק קטין עם כל אחד מיחידי הוריו, מסרבת ליתן עצמאות לאב בזמני
10 שהותו עם הקטין, עמידה דווקנית על צמצום זמני שהות ועוד.

11
12 במצב דברים זה, וכבר אמרתי כך בהקשר לצדדים שבפני (בהחלטה קודמת), עלולה להיווצר סתירה
13 לחזקת הגיל הרך. וכך מהחלטתי מיום 20/5/2019 :

14
15 **".....כאשר אם מתנהגת כהורה מנכר, לאמור סרבנות לאפשר קשר שלא בפיקוחה,
16 הסכמה לקשר מצומצם ביותר, הטחת האשמות שווא והדברים מוצאים ביטוי, כאמור,
17 בהודעת שירותי הרווחה.**

18 **אין מדובר בתינוק יונק וכאשר מדובר באם שאינה מצייתת להחלטות בית המשפט שלא
19 להתבטא בחריפות יתר והיא אומרת שאינה מצייתת כדי שאחרים, הוריה, ישתתפו בגידול
20 הקטין – נפסקת העדיפות של חזקת הגיל הרך בהינתן כל הנסיבות הנ"ל.
21 גרוע מזה. בהינתן הודעת שירותי הרווחה והתנהלותה של האם, ספק גמור בעיניי האם
22 ראויה האם למשמורת יחידנית, כאמור, בשל החשש הסביר כי מתן משמורת יחידנית לאם
23 תביא חיש מהרה לניכור הורי, שהרי האם כבר הוכיחה כי הוראות הדין אינן עבורה אלא
24 מעין המלצה שאין צורך לציית לה.**

25
26 **אומר כי מלכתחילה זכאית האם להתגורר בכל מקום בעולם אשר תחפוץ ואין היא חייבת
27 לחיות עם האב והיא אדם בן חורין לעצמו. אלא שהילד אינו רכוש של האם ובבחינת אוצר
28 משותף לשני הצדדים, כך על-פי דין וכך גם על-פי הלב ומסתבר כי דעתה של האם שונה
29 היא".**

30
31 חזקת הגיל הרך והשפעתה על קביעת משמורת נבחנת אך בהיבט של קביעת משמורת בלעדית למי
32 מההורים ולא באספקלריה של קביעת משמורת משותפת.

33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 עוד בהקשר זה אומר כי, קביעת משמורת משותפת אינה מבטלת את חזקת הגיל הרך, שכן קביעה
2 שכזו לא שוללת מן האם את המשמורת בקטין, שעודנה נותרת המשמורתית על הקטין, אך יחד עם
3 האב.

4 קביעת משמורת משותפת אין בה כדי לקבוע או כדי להצביע על פגם ביכולותיה ההוריות של האם
5 ומסוגלותה ההורית.

6 (ראה: רמ"ש (ת"א) 12-11-56347 ד. ב. מ. נ' נ. ב. מ. {לא פורסם}).

7
8 לאור האמור ולצורך סיום הדיון בחזקת הגיל הרך, אומר כי לטעמי, בנסיבות מקרה זה מתקיימים
9 התנאים לסתירת חזקת הגיל הרך, אשר אינה מעניקה את המשמורת לאם באופן בלעדי, ואין בה
10 לשלול כדי קיומה של משמורת בידי האב או בידי ההורים שניהם.

11 האב לא עתר למשמורת בלעדית ומשכך הדיון יתמקד באשר לקביעת משמורת משותפת אם לאו.
12 ואוסיף ואומר כי לאור התנהלות האם, אזי לו היה האב עותר למשמורת יחידנית שלו, היתה הדרישה
13 נשקלת בכובד ראש.

משמורת הקטין

14
15 אזכיר כי האם הגישה תביעה למשמורת בלעדית על הקטין וכן תביעה להענקת מקום מגוריה עם
16 הקטין ל..... (תלה"מ – 19-05-17292), ואילו האב הגיש תביעה למשמורת משותפת עם האם על
17 הקטין.
18

19
20 עוד יוזכר כי במהלך הסכסוך, ועוד בטרם הוגשה תביעתה לשינוי מקום המגורים, עשתה האם דין
21 עצמי ועברה להתגורר עם הקטין בבית הוריה ללא שקיבלה את הסכמת האב או את היתר בית המשפט
22 לכך.
23

24 ביום 20/5/2019 דחיתי את תביעתה להעברת מקום המגורים, מנימוקים שונים אשר פורטו בהחלטתי,
25 ובעיקר שעה שהאם החליטה שלא לאפשר אפילו בדיקה של תביעתה אלא עשתה דין עצמי.

26
27 בנוסף קבעתי כי הקטין יהיה במשמורת משותפת של שני הוריו.

28
29 האם, כאמור, הגישה ערעור על החלטתי זו לבית המשפט המחוזי אשר קבע כי, עניין העברת מקום
30 המגורים יידון מחדש, יחד עם תביעת המשמורת בקטין, תוך בחינת שאלת טובתו של הקטין.

31
32 כאמור, עקרון טובת הקטין הוא אשר מנחה כאשר עסקינן בשאלת משמורתם של קטינים. עקרון זה
33 חל גם שעה שבית המשפט דן בבקשת הורה אחד לשנות את מקום מגוריו, הכולל גם את שינוי מגורי
34 הקטין בשל כך שההורה מעתיק את מקום מגוריו שלו ממש ולא ניתן לדון בשאלה זו במנותק מטובת
35 הקטין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 (ראה : רע"א 4575/00 פלונית נ' אלמוני, נה (2) 321 {פמ"מ – 8/1/2001}).

2
3 אכן טובת הקטין בשאלת העתקת מקום מגוריו אינה יכולה להיבחן במנותק משאלת המשמורת, אך
4 סדר הדברים צריך להיות ראשית דיון בשאלת המשמורת ורק לאחריו בחינת הבקשה לשינוי מקום
5 המגורים.

6
7 גם מבחינת הגיונית, עניין המשמורת ואחזקת קטינים הוא העניין הראשון והמרכזי שיש להכריע בו,
8 וממנו תיגזר ההכרעה לעניין מגורי הקטין עם מי מהוריו.
9 יכולתו של הורה משמורן לקבוע את מקום מגוריו של קטין קבועה אף בחוק, לעומת יכולתו המועטה
10 של הורה שאינו משמורן, גם בהינתן כי שני ההורים אפוטרופוסים משותפים לקטין.

11
12 הקטינים חיים ומתגוררים בבית אחד ההורים, כך גם במקרה שלפני בו מתגורר הקטין עם אימו,
13 וקביעה באשר למקום מגורים הינה קביעה משנית לקביעה באשר להסדר המשמורת הרצוי והמתאים
14 ביותר לקטין, בנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה.

15
16 מכאן כי המשמורת, אשר תבטיח סיפוק צרכיו הפיזיים, רגשיים, חברתיים וחינוכיים של הקטין,
17 תגשים במידה המירבית האפשרית את אינטרס הקטין ליהנות ממסגרת יציבה, היא העיקר.
18 (ראה : ע"מ (ב"ש) 119/08 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 13/8/2008}).

19
20 העולה גם מסעיפים 24 ו- 25 לחוק הכשרות המשפטית, הוא כי המחוקק סבר כי עניין אחזקתם של
21 קטינים הוא עניין מרכזי לעומת "יתר העניינים". המשמורת היא העניין המרכזי אשר נבחן משיקולים
22 שונים ובראשם טובת הקטין, ואילו סוגיית העתקת מקום המגורים תיבחן כחלק הנילווה אליו.

תביעת האב למשמורת משותפת

24
25 בתסקיר מיום 14/7/2019 נכתב על ידי העו"ס כי לדעתה יש להתייחס לעניין המשמורת בשלב מאוחר
26 יותר. מאז לא צויין דבר באשר להעדפת מי מההורים באשר לקביעת המשמורת בידיו.

27
28 נראה כי הן האב ובעיקר האם השקיעו את עיקר ייבם לסוגיית מעבר מגורי האם לבית הוריה ופחות
29 לעניין המשמורת בקטין, ובכלל זה את השגת זמני השהות עם הקטין – האם מתוך כוונה למזערם
30 לכדי מינימום ואילו האב להרחיבם עד כמה שניתן, כפי אלו אשר היו נהוגים בין הצדדים בטרם
31 החלטת ערכאת הערעור.

32
33 האם בנוהגה כך טוענת כי לאב היעדר מסוגלות הורית, חוששת לקטין כאשר נמצא עם האב ואולי אף
34 סבורה כי בכך, יקל על מעברה להתגורר באיזור בית הוריה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 האב, הרוצה קשר מיטבי עם בנו, מבקש להיות מעורב בכל החלטה בעניינו ואולי מתוך החשש כי מעבר
2 זה ירע את זמני השהות עם בנו, אשר גם כיום לשיטתו מצומצמים ומלווים ב"התניית תנאים" מצד
3 האם, סבור כי מעברה של האם להתגורר באיזור , רק תעצים את הרעת זמני השהות.

4
5 לטענתו ולסברתו, רק מתן משמורת משותפת בקטין תקנה לצדדים להטיב עם הקטין, לדאוג לטובתו
6 והוכיח לאם כי הקטין אינו בבחינת "רכושה" הבלעדי.

7
8 משך השנים הותוו בפסיקה השיקולים המרכזיים אשר בהתמלאם, ישקול בית המשפט בחיוב קביעת
9 משמורת משותפת, והם :

- 10
- 11 (1) מסוגלות הורית טובה דומה או שווה של שני ההורים.
- 12 (2) רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם.
- 13 (3) רצון הילד.
- 14 (4) מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילד.
- 15 (5) קיומו של קשר טוב ותקין בין שני ההורים לבין הילד.
- 16 (6) מגורי ההורים בסמיכות זה לזו, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבצים מרכזיים בחייהם.

17
18 אין מדובר ברשימה סגורה ויש לבחון כל מקרה ונסיבותיו.
19 (ראה : עמ"ש (ת"א) 55785-02-12 ק. ש. נ' ע. ש. {פמ"מ – 20/9/2012}).

20
21 לאחרונה התייחס אף בית המשפט העליון לקריטריונים לקביעת משמורת משותפת, וכך בעמ' 81 :

22
23
24 **"138. בכל האמור במשמורת פיזית משותפת, נשקלים במיוחד גם מסוגלות הורית**
25 **טובה, דומה או שווה של שני ההורים; רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים**
26 **וטיב התקשורת ביניהם (הגם שהדרישה אינה בהכרח לתקשורת "אידיאלית");**
27 **רצון הילד; מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילדים; קיומו של קשר טוב**
28 **ותקין בין שני ההורים לבין כל אחד מהילדים; מגורי ההורים בסמיכות זה לזו;**
29 **ותפיסת הילדים את שני הבתים כבתים מרכזיים בחייהם".**
30 (ראה : בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 19/7/2017}).

31
32 מצאתי כי יש לקבל את תביעת האב למשמורת משותפת על הקטין בידי ההורים שניהם, ואפרט את
33 טעמי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 להורים שניהם מסוגלות הורית טובה דומה, בהסתייגות כלפי האם כפי שציינתי לעיל, וכישורים
2 לממש את האחריות ההורית, כך עולה מן התסקירים וכבר נתתי דעתי לכך עוד בתחילת הדברים.

3
4 קביעת המשמורת כמשותפת לצדדים שניהם, אין בה כדי לשלול או לפגום במסוגלותה ההורית של
5 האם, שעה שמשמורת משותפת אינה שוללת את משמורתה שלה, אלא רק מוסיפה כי משמורתה
6 בקטין תהא משותפת לה ולאב יחדיו.

7
8 שיתוף פעולה ותקשורת בין ההורים, הינו אחד מהשיקולים על בית המשפט לשקול בבואו להכריע
9 בעניין המשמורת על הקטין, אולם אין מדובר בתנאי אשר "בלעדיו אין". על בית המשפט לראות את
10 התמונה בכללותה באופן רחב, ולא מנקודת מבט צרה של שיקול זה לבדו.

11
12 לאחרונה נדונה הבעייתיות בשיתוף הפעולה ההורי והתקשורת ההורית, עת מצויים הם במשבר
13 ובסכסוך גירושין. נקבע לעניין זה כי מקום בו יתר התנאים מתקיימים, אין ליתן במה לטענת "חוסר
14 התקשורת", טענה שמועלית על ידי הצד המבקש לחבל בפתרון של הסדר משמורת משותפת ביודעו,
15 כי זהו תנאי הכרחי לקיומו הפעיל.

16
17 הואיל ויודע היום כל בעל דין, כי תקשורת, שיתוף פעולה פורה, שוטף ואיכותי עם ההורה אחר הינם
18 בבחינת תנאים חיוניים לפסיקת משמורת משותפת, והואיל ומדובר בעניין שניתן לסכלו חד צדדית,
19 הרי יוכל בעל הדין המבקש לזכות במשמורת בלעדית להסלים הקונפליקט או להימנע מיצירת
20 תקשורת בתקופת הסכסוך המשפטי ובכך לגרום לגורמים המקצועיים ולבית המשפט לסבור שלא
21 ניתן בנסיבות להורות על משמורת משותפת בשל רמת הקונפליקט הגבוהה.
22 (ראה: תמ"ש (נצ') 12148-04-10 ס. ג. נ' ע. ג. {פמ"מ – 28/4/2011}).

23
24 **"אמנם נדרשת תקשורת טובה בין הורים על מנת לקיים משמורת משותפת, אך עצם**
25 **הדרישה לתקשורת טובה עשויה לשמש כחרב פיפיות כנגד קביעת משמורת משותפת שכן**
26 **ההורה המתנגד למשמורת משותפת יכול לשבש את התקשורת כדי לסכל את האפשרות**
27 **לקביעת משמורת משותפת. אני סבורה שבשלב שבית המשפט קובע משמורת משותפת**
28 **הוא איננו יכול ברוב המקרים, לעמוד על התנאי של תקשורת ברמה טובה ושיתוף פעולה**
29 **מירבי בין ההורים אלא לצפות לתקשורת סבירה שתלך ותשתפר לאחר ההכרעה**
30 **השיפוטית תוך מתן הדרכה לשני ההורים לתיאום הורי כל זאת כמובן כשמדובר בשני**
31 **הורים ראויים בעלי מסוגלות הורית טובה ומעורבים בחיי ילדיהם ודורשים טובתם."**
32 (ראה: תמ"ש (ראשל"צ) 7856-02-10 ש. א. נ' ס. י. א. {פמ"מ – 23/7/2012}).

33
34 האם טענה כי בין הצדדים אין תקשורת בסיסית ובוודאי לא שיתוף פעולה, שכן האב אינו טורח לעדכן
35 את האם באשר למתרחש לקטין עת שוהה הקטין אצלו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1
2 האב, בניגוד לאם, טען כי בסך הכל מתקיימת תקשורת טובה בין הצדדים בכל הנוגע לקטין, כולל גם
3 שיחות ודיאלוג עת הקטין שוהה עימו וכן מקפיד על העברת עדכונים שוטפים לאם.
4
5 להתרשמותה של העו"ס כפי שהובאה בתסקיר האחרון, לנוכח מיעוט פניות ההורים אליה, חלה רגיעה
6 במתיחות שאפיינה היחסים בתחילת הסכסוך, אם כי מדובר בתקשורת מעטה ושיתוף פעולה מינימלי.
7
8 למרות טענות הצדדים, התרשמתי כי באשר לענייניו של הקטין, מנהלים הם תקשורת תקינה הן
9 באמצעות מסרונים והן בדרכים נוספות.
10 התרשמתי כי גם האם טורחת לעדכן האב באשר לענייניו הבריאותיים של הקטין עת היה חולה. האב
11 מבין ורגיש למצבו ומשתדל אף להתחשב בכך.
12
13 ההורים שניהם עוד לא לגמרי הניחו לסכסוך ביניהם לשקוע לגמרי, יחד עם זאת וגם משעה שחלפה
14 תקופה בה מלווים הם על ידי העו"ס, שציינה בתסקירה האחרון כי חלה רגיעה, ואף בעזרת תמיכה
15 טיפולית נוספת, יוכלו הם לעלות על "דרך המלך" באשר לשיתוף פעולה ביניהם למימוש האחריות
16 ההורית.
17
18 לעת עתה, ובעוד הצדדים מתנהלים בין כותלי בית המשפט ועודנם מצויים במשבר, זמני השהות של
19 כל אחד מהם עם הקטין נתונים לשינוי מעת לעת בהתאם להמלצות העו"ס, עסוקים שניהם בעניין
20 שינוי מקום המגורים של האם עם הקטין, אין לצפות ממי מהם, לשיתוף פעולה ולתקשורת מיטבית.
21
22 מכאן כי לטעמי די יהיה באם הצדדים יסגלו לעצמם דפוסי תקשורת "פונקציונלית", כך נקבע בלא
23 מעט פסיקותיו של בית המשפט לענייני משפחה, במקרים דומים.
24
25 בטוחני כי עם סיום ההליך המשפטי, אשר לווה במתחים ופגע ביכולות הצדדים לתקשר ביניהם,
26 יוכלו הצדדים לגשר על הפערים ולהשכיל לשתף פעולה למען עתידו של הקטין.
27
28 בשלב זה ולאור גילו הצעיר של הקטין, לא ניתן (לעת עתה) לתהות על רצונו של הקטין בנוגע
29 למשמורתו והסדרי השהות עם כל אחד מהוריו, אך שעה שכפי העולה מן התסקירים, הקטין מרגיש
30 מאושר עם שני הוריו, הרי שבכך עולה רצונו להיות עם שני הוריו.
31
32 כפי שעבר אמרתי, אין המדובר בתינוק היונק, לא נאמר ולא נטען כך, ומכאן כי אין כל יתרון לאם או
33 לאב באשר לדאגה לצרכיו ההתפתחותיים של הקטין.
34

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 גם מן המפורט בתסקירי העו"ס עולה כי לקטין בבית אביו חדר בו מיטת תינוק, משחקים רבים
2 וצעצועים המותאמים לגילו ולשלב ההתפתחותי בו מצוי הקטין, הקטין זוכה לאהבה ותשומת לב
3 רבה, לרבות ממשפחתו של האב. גם בבית האם לקטין מיטת תינוק בחדרה של האם, כיסא אוכל
4 מותאם, צעצועים ומשחקים וכל הציוד הדרוש לטיפול בו, מקבל את כל המענה הנדרש לצורך
5 התפתחותו הפיזית התקינה.

6
7 האב מחובר לצרכי הקטין הקשור ומחובר לאביו, וכך גם באשר לקשר בין הקטין לאם.

8
9 על מנת שהקטין יתפוס את שני הבתים בהם שוהה כבתים מרכזיים, יש לקבוע זמני שהות דומים או
10 זהים בשני הבתים, ודבר זה, בהתאם להמלצת הגורמים המקצועיים עוד טרם הבשיל לכדי ביצוע.

11
12 נכון להיום מגורי הצדדים הינם בסמיכות זה לזו, אמנם האב בבית הוריו, האם בבית סביה.
13 בעניין זה יאמר כי העיר היא מקום מגורי הצדדים האחרון בדירה שהושכרה על ידם ובה התגוררו
14 עד לפרידתם.

15
16 רצוני לומר במפורש את שאמרתי בעבר.

17
18 רעיון המשמורת המשותפת אינו ישים רק לצורך הטבת הורות ומתן מעמד שווה לשני ההורים. כוחו
19 יפה במקרי קיצון על מנת למנוע ניסיון נחזה של הורה אחד להמעט, ככל הניתן, בדמותו של ההורה
20 האחר ובנוכחותו כפי שלהתרשמותי מנסה האם לעשות.

21
22 אם תרצה תתרשם בקלות שמבחינת האם מדובר בפעולה בשלושה שלבים :
23 שלב ראשון שנכשל – מעבר עם הקטין לבית הוריה המרוחק והכבדה על הקשר עם האב.
24 שלב שני המוצג כיום – ניסיונה להשיג לגיטימציה בדיעבד למעבר לבית הוריה ומיעוט ביקורים, עם
25 קבלת ההכשר בעתיד, לפעולה כנגד הקשר.
26 שלב שלישי – פעולה כאמור.

27
28 די בחשש הסביר לאור פעולות האם ודרישותיה חסרות הבסיס לצמצום הקשר על מנת להורות על
29 משמורת משותפת, ולו מפני שלימדה אותנו האם כי באין החלטות שיפוטיות, הכיוון הוא לשאוף
30 להקטנת דמות האב.

31
32 והרי לך שיקול נוסף שיש בו לגבור על חזקת הגיל הרך בבחינת חזקה הניתנת לסתירה.

33
34 עוד יאמר כי האם, כאמור מבקשת לעבור ולהתגורר בבית הוריה ב.....

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 כבוד השופט נ. סילמן, התייחס במספר פסקי דין, לגישות השונות הרווחות בפסיקה – האחת, הרואה
2 את מעבר ושינוי המגורים כ"מעשה עשוי", והשנייה, הבוחנת את צרכי הקטין וטובתו טרם המעבר.
3 (ראה: תמ"ש (קריות) ל. א. נ' ב. א. {פמ"מ – 25/7/2017}).

4
5 ההכרעה היתה קלה אם היינו נוקטים בגישת ה"מעשה העשוי", המייתרת דיון בטענות הצדדים
6 ומביאה לכך שדינה של תביעת האם להעתקת מקום המגורים עם הקטין ואף קבלת משמורת בו,
7 תתקבל ואילו תביעת האב תידחה. אלא שההכרעה מורכבת יותר שכן ההכרעה צריכה להיות כאשר
8 מציבה בפניה את עקרון טובת הילד כעקרון מנחה ומוביל בטרם כל הכרעה אחרת.

9
10 וכדבריו של כבוד השופט נ. סילמן, קבלת גישה המעשה העשוי, מציבה את טובת מי מההורים לפני
11 טובת הקטין ועל כן אינה יכולה להיחשב לדרך ההכרעה הראוייה בסכסוכים מעין אלו.

12
13 תובענה זו של האם לשינוי מקום המגורים, נדחתה על ידי כאמור, ולאחר ערעורה של האם הוחזרה
14 לדיון נוסף תחת בחינת עקרון טובת הקטין, והיא עודנה תלוייה ועומדת, שעה שכתב הגנה הוגש ביום
15 3/3/2020, ולאור משבר הקורונה, טרם נחקרה העו"ס וכן טרם התקיים דיון בבקשה.

16
17 הזכרתי דברים אלו שעה שהתלבטתי ושקלתי באשר לסוגיית המשמורת, האם להביא להכרעה או
18 שמא להמתין ולקבוע יחדיו גם את סוגיית מקום המגורים. וכאמור, מצוות הדין כי אכריע קודם
19 בשאלת המשמורת.

20
21 לא יכול להיות חולק על כך שלקטין זכות לקשר משמעותי עם שני הוריו.

22
23 המצב הרצוי עבור כל תינוק צעיר הוא ששני הוריו מתפקדים ומעוניינים לגדל אותו הוא שהוריו יחיו
24 יחדיו, בקרבתו, באופן המאפשר לו ליהנות מנוכחותם בצורה טובה ומטיבה. בנסיבות הקיימות, שעה
25 שהוריו בחרו להיפרד, זכות הקטין ליהנות לקשר משמעותי מצד שני הוריו.

26
27 מצאתי טעמים נוספים לקביעת משמורת משותפת לקטין בידי שני הוריו, ואם תרצה, אין בכך אלא
28 הצגת עמדת המפורטת לעיל מזווית שונה.

29
30 התרשמתי כי האם אינה רואה את חשיבות הקשר בין האב לקטין, שעה שעושה כל שביכולה לחזור
31 ולצמצם את זמני השהות, כאמור לטעמי, בצורה דווקנית.

32 אין היא מסוגלת לראות את חשיבותו ומקומו של האב בחיי הקטין וגם אם כיום אין המדובר בניכור
33 הורי במלוא מובנו, לאור גיל הקטין, הרי שמדובר בראשיתו של צעד שכזה שיכול ויתעצם לכדי ניכור
34 הורי במלוא המובן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

כתבתי רבות על תופעת ה"ניכור ההורי", וכך בין היתר :

"מעבר לאמירת המחוקק ולסברה המקצועית כי ניכור הורי אינו יכול לעלות בקנה אחד עם טובתו של ילד, שהרי ניכור הורי נתפש בעיני אנשי המקצוע וגם בפסיקה כהתעללות בקטין, אזי אומר כי גם אם יימצא המקרה בו צריך לומר שטובת הילד היא לעת הזו להשלים עם הניכור ההורי, ספק אם בית המשפט יכול להסתפק בפסק דין שכזה, שכן אי חוקיות ומניעתה קודמת אפילו לעיקרון המלאכותי של טובת הילד.

ניכור הורי אינו רק התעללות בקטין, אלא יש בו גם להגדיל את הסיכון למצבו הרגשי של קטין, שמה מנצלת האם את מצבו הרגשי של הקטין להשגת מטרותיה היא".

(ראה: תמ"ש (ת"א) 18-03-22078 מ. ד. נ' ס. ס. {פמ"מ – 21/1/2019}).

אין בי הספק כי במצב דברים זה, הענקת המשמורת בקטין בידי האם רק תיטע זרעים לתופעת הניכור ההורי, שילך ויתעצם עם השנים, תעשה כל שניתן מלהדיר את האב בחיי הקטין שתמיד יהיה נתון לעיניה המבקשות ובוחנות את התנהגותו כלפי הקטין.

וכך אף מעדותה לפרוטוקול הדיון מיום 9/2/2020, בעמ' 25 :

- ש. מתי לגישתך ניתן יהא לעבור לחלוקה שוויונית של הזמנים ביניכם?
ת. אני רוצה קודם שהילד יגדל. בסביבות גיל 4-5.
ש. זאת אומרת, בגיל 4-5 את מסכימה שתהא משמורת משותפת?
ת. לא. אני רוצה לראות איך הוא מתנהג, איך ההתנהגות שלו.
ש. מתי ניתן יהא לעבור לחלוקה שוויונית של הזמנים ביניכם?
ת. יכול וזה יקרה בגיל 4-5, זה תלוי ב.....
ש. מה צריך לקרות?
ת. שהילד יגדל, יהיה במסגרת, שהוא ידע מה קורה עם.....
ש. לא הבנתי. מה הקשר? את כותבת בתצהירך שהיום אין על מה לדבר. מה התנאים שכן יהיה מה לדבר, לגישתך?
ת. כשהילד יגדל ויבין עם מי הוא רוצה להיות.
ש. זאת אומרת, הילד יקבע?
ת. כן.
ש. לבית המשפט: אנו רגילים להגיד שילד מבין יותר מה הוא רוצה, בין גילאי 12-15. לזה את מתכוונת?
ת. כן. "

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 לשיטת האם, אולי אף שהקטין יגיע לבגרות, או שמא לעולם לא, וזאת כמובן בתלות למסוגלותו
2 ההורית, לשיטתה.

3
4 ושוב אומר כי משמורת משותפת אין בה כדי להוביל בהכרח לזמני שהות שוויוניים, שהרי המשמורת
5 אינה אלא הזכות והחובה לנהל את חיי השגרה של הקטין, להבדיל מאחריות הורית או אפטרופוסות,
6 שהם הזכות והחובה ליטול החלטות מהותיות הנוגעות בקטין.

7
8 רבות נכתב על חשיבות שמירת הקשר שבין הורים לבין ילדיהם. "שלילת אב" כמוה כ"שלילת אם",
9 פוגעים בהתפתחותו התקינה של הקטין, ועלולים להביא אצל הקטין לחרדת נטישה, פגיעה נפשית,
10 חסך התפתחותי, ואף לפגיעה בתפקודו הקוגניטיבי.

11 (ראה: תמ"ש 13-07-37245 פלונית נ' פלוני {פמ"מ – 15/10/2014}).

12
13 לטעמי, קביעת המשמורת בידי האם רק תקצין את התנהלותה זו, באופן המנוגד לטובת הקטין.
14 טוב יעשה האב בעצמו אם ימתן את התנהלותו שלו כלפי האם באשר לשיח ביניהם, התערבות באשר
15 לדרך טיפולה בקטין, ויקפיד הקפדה יתרה, לאור גילו הרך של הקטין, בעדכון האם באשר לקרות
16 אירועים חריגים עת שוהה הקטין עימו.

17
18 בפסיקה הובעה לא אחת הדעה כי העיסוק בסוגיית המשמורת מעצים את המחלוקות בין הצדדים.
19 דומני כי מקרה זה אינו דוגמא לכך, שעה שהמחלוקת העיקרית היא על זמני שהות בין הצדדים ולא
20 בהכרח הקביעה באשר למשמורת, שכן זו קבועה בחוק הכשרות המשפטית ולאחריות ההורית השווה
21 והמשותפת, מסכימה גם האם.

22
23 על משמעותה של "אחריות הורית משותפת" לעומת "משמורת משותפת", עמד כבוד השופט ס. ג'יוסי:
24 "האפטרופוסות המשותפת של ההורים, היא ה"משמורת המשפטית" המשותפת, אשר
25 קבועה בחוק הכשרות, "מחייבת קבלת החלטות משותפות על ידי שני ההורים בכל עניין
26 הנוגע בילד, החל ברישום לחוגים וכלה בקבלת טיפול פסיכולוגי או רפואי, בין שמדובר
27 בענייני יומיום ובין שמדובר בשינוי אורחות חיים". לעומת זאת, החזקתו של הילד זכתה
28 להגדרה "משמורת פיזית", כאשר קביעת משמורת פיזית של הילד בידי מי מההורים, אין
29 בה כדי לפגוע במשמורת המשפטית המשותפת של ההורה שאיננו ההורה המשמורן
30 (הפיזי)".

31 (ראה: עמ"ש (חי') 17-02-1472 נ. כ. נ' א. כ. {פמ"מ – 31/8/2017}).

32
33 שני ההורים שווים בזכויותיהם ובחובותיהם כלפי הקטין, שני ההורים אפטרופוסים של הקטין,
34 וממילא כל החלטה בעניין בריאותו, חינוכו או בכל עניין אחר, צריכה להתקבל על ידי שניהם כאחד.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 על ההורים שניהם לדאוג ולשמר קשר הדוק ותכוף בין הקטין לבין ההורים שניהם, כשבצד הזכות
2 לראות הקטין קיימת חובה לעשות כן, כחובה המוטלת על שני ההורים. זכויות הקטין ליהנות משני
3 הוריו והפרת זכויות אלו מסכנת את התפתחות הילד.

4
5 טובת הילד הינה שיגדל ויתחנך על ידי שני הוריו ויימצא בקרבתם, ולא יורחק ממי מהם גם כאשר
6 הם חיים בנפרד.

7 (ראה: ע"א 5532/93 גונזבורג נ' גרינוולד, מט(3) 282 {פמ"מ – 14/8/1995}).

8
9 על הסדר המשמורת לאפשר לשני ההורים למלא חובותיהם כאפוטרופוסים שווים ביחס לקטין,
10 לאפשר לו ליהנות ממסגרת יציבה, ללא שהורה אחד יחבל ביכולתו של ההורה אחר להבטיח קשר
11 משמעותי ומיטבי בחייו של הקטין.

12
13 בטרם סיום יצויין כי ביום 5/3/2020 נערתתי לבקשת האם להגשת סיכומי תשובה בתוך 7 ימים, שעה
14 שהיא גם התובעת בתביעת המשמורת הבלעדית. עד ליום כתיבת פסק הדין, סיכומים אלו לא הוגשו.
15 ואומר עוד כי עת מורה אני על קביעת משמורת משותפת, אין לאם עוד כל יתרון על האב, לעניין הזכות
16 לקבוע את מקום מגורי הקטין.

סוף דבר

17
18 תביעת האב לקביעת משמורת משותפת על הקטין מתקבלת.

19
20 יקבע מועד לדיון (כפי החלטתי מיום 9/2/2020) בתובענת האם לשינוי מקום מגורים.

21
22 כמבוקש על ידי העו"ס ולאור נסיבות המצב, מוארכות סמכויות פקידת הסעד לפי סעיפים
23 19 ו – 68 לחוק הכשרות המשפטית, למשך שנה נוספת.

24
25 זמני השהות יקבעו על ידי העו"ס לסדרי דין בהתאם לקביעתי בעניין המשמורת בקטין ויובאו לאישור
26 בית המשפט.

27
28 בנוסף, תגיש העו"ס לסדרי דין תסקיר משלים לאחר קיומה של ועדת תסקירים, במסגרתו מבוקש כי
29 תבוצע בחינה בעניין זמני השהות תחת ההנחה כי האם תשנה את מקום מגוריה, ובהתאם יוגשו
30 המלצות העו"ס לכך.

31
32 אני מפנה את ההורים להדרכה הורית, למען תיטב התקשורת המשותפת ביניהם ותשפר את יכולתם
33 ההורית לפעול במשותף.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 19-04-29666 ח. נ' ח.

1 בנסיבות העניין ועל מנת להותיר פתח להטבה ביחסי ההורים, איני עושה צו מוגבר להוצאות, למרות
2 התנהלות האם.

3
4 האם תישא בהוצאות האב בסך 10,000 ₪.

5
6 ניתן היתר לפרסום פסק דין זה ללא כל פרט מזהה אודות הצדדים.

7
8 **המזכירות תסגור את התיק.**

9
10
11
12
13
14
15 ניתן היום, כ"ו ניסן תש"פ, 20 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.

16

17 ארון שני, שופט
18
19
20
21
22
23
24